

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 187. szám
1989. augusztus 10., csütörtök

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGEDI LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ara: 4,30 forint

Hungarohemp Magyar Kenderipari Tröszt Jogutód sem lesz

A hat tagvállalatot egye-
sítő tröszt a tavalyi mér-
legében 8, azaz nyolcmillió
gyengülő magyar forintban
számlált nyereséget tudott
összeseprégetni. Ebben a bü-
vészmutatványban a kulcs-
trükk a leányzállásuk nó-
vemberi értékesítése volt.
Az eladási ár 25 millió for-
rint.

Már 1988 utolsó heteiben
a volt vezérigazgató (ko-
rábban szegedi gazdaságpo-
litikai titkár), Berta István
cserebenhagyta a vállalatot.
Jóval a hatvanon innen,
korengedménnyel nyugdíjba
vonult. Azóta mindössze
annyi kapcsolata van cé-
gével, hogy tán aggódva fi-
gyeli a néhány hete indult
APEH-vizsgálatot. Ha az
1986-os eredményt — vizs-
szamenőleg — néhány tiz-
millióval korrigálni kell, ak-
kor az ezért a „teljesítmé-
nyért” felvett vezetői pré-
miuma is túlzott volt. Így
elképzelték, hogy öregségi
járandóságát esetleg csök-
kentenék.

Utódlására pályázatot í-
rtak ki. Sokáig válogatott a
bizottság, de nem tudta dű-
lőre vinni a dolgot. Végül
július 19-től az új ipari
vezetéssel folytatott tárgya-
lások hozták meg ezt a ra-
dikális döntést. Végnapjáig
a Hungarohempet megbí-
zott vezérigazgatóként Spon-
ner Jenő irányítja.

Vele vettük sorra a most
már végleg önállóvá váló
hat vállalat gazdálkodási
kondícióit, várható jövő-
jét.

Az Újszegedi Szövőgyár
(helyzetére külön anyagban
hamarosan részletesen vizs-
szatérünk) és a Kendergyár
az elmúlt 20 évben olyan
beruházásokat végzett el,

Már a megalakulás előkészítése idején sokan
szívták a fogukat, és érveltek ellene. Mi az, hogy
„korlátozott jogkörű tröszt”? Életképes lehet-e egy
fából vaskarika módszerrel szervezett gazdasági egy-
ség? Három év nyüglődés után végre döntés is szüle-
tett: 1989. december 31-én jogutód nélkül megszűnik
a Hemp. Ez a gazdasági tinglitangli az adófizető ál-
lampolgárok tizmillió forintjaiba került. A tröszt
központban kezdetben több mint kétszázan töltötték
munkaidejüket, ma 113-an tartják még itt munka-
könyvüket. Talán már le sem kell írni: jó részüknek
esélye sem volt a hatékony, hasznos munkavégzésre,
igaz, a munkanélküliek számát sem szaporították a
városban.

amelyek nyomán talán
mindhárom relációban ver-
senyképes termékeket tud
produkálni még évekig.

A nagylaki gyárnak is
kialakultak már önálló piá-
ci kapcsolatai. A bútortipari
keresettek, még tán szűk
is ennél a terméknél a ka-
pacitása. Kenderzsinegeire
is talál vevőt. Az idén vár-
hatóan 10 milliós nyeresé-
get produkál. Ennyi pénzből
technológiai váltásra nem
gondolhat. Ahol a kender-
zsinegek készülnek, ott bi-
zony még a múlt században
is neheztelnek neveztek volna
a munkakörülményeket. Mi
pedig lassan elhagyjuk a 20.
századot. Szóval, Nagylak-
ra ráérne egy-két erősítő
injekció.

Eperjesen a tradicionális
zsákgyártáshoz nemrégiben
társult a tollfeldolgozás. Ez
utóbbi lényegesen jövedel-
mezőbb a régi termékek-
nél. Eddig csak osztályozták, vá-
logatták a tollat. Hamarosan
megoldják a mosását is. Ké-
sőbbre a feldolgozás be-
indítását is tervezik. Ez

utóbbihoz az idegen tőke
elengedhetetlen. Biznak ben-
ne, hogy ideszokik egy ha-
zai vagy külföldi pénzes
partner.

A komádi gyárnak nem
elegendő a belföldi piac.
Olaszországban valószínű-
leg kötözői és zsinegei, a
jelenlegi jobb minőség-
ben, fehérítve vevőt talál-
hatnak. Az osztályos ugrás-
hoz azonban a műszaki fej-
lesztés elengedhetetlen. Még-
pedig kb. százmilliós ösz-
szeget kellene befektetni.
Egy olasz tőkes csoport ér-
deklődik. A legutóbb jó hír-
ként vették, hogy egy eset-
leges részvénytársaságban az
ellenőrző pakett (a felénél
magasabb részesedés) akár
az övéké is lehet. Ha vizs-
szatérnek az olaszok, akkor
6-8 ezer tonna termékre lesz
piac. S tán kötelei is gyár-
tanak majd.

A pécsi vállalat 17 milliós
vesztéssel zárta az első
félét. Sorsa bizonytalan. A
dunaföldvári telepen ezen a

(Folytatás a 3. oldalon.)

Fegyverforgatás és polgári szolgálat

Sajtótájékoztató a Honvédelmi Minisztériumban

Újabb nagylélegzetű sajtó-
tájékoztatóra voltak hivata-
losak a magyar tömegtájé-
koztató munkatársai szer-
dán a Honvédelmi Miniszté-
riumba. Az ország minden
szegletéből összesereglett új-
ságrókként az augusz-
tusi leszerelések és bevonu-
lások gyorsmértékéről hall-
gatták meg Kovács Lajos
ezredes, szervezési és moz-
gósítási csoportfőnök-helyet-
tes tájékoztatóját.

Kovács Lajos elmondta: a
hónap közepéig leszerelő 32
ezer 460 sorkatonától augusz-
tus 29-én és 30-án 31 800

frissen bevonuló fiatal —
köztük 940 előfelvételi
egyetemista — veszi át a
fegyvert a Magyar Néphad-
seregben. Az augusztusi be-
vonulás alkalmával most el-
ső ízben élhetnek törvény-
adta jogukkal azok a fiata-
lok, akik lelkiismereti okok-
tól vezéreltetve a polgári
szolgálatot választják a fegy-
verforgatás helyett. Eddig
195-en jelentkeztek polgári
szolgálatra. Ezeknek a fiata-
laknak a behívását felfüg-
gesztették. Kérvényük elbí-
rálása várhatóan október-
ben kezdődik meg, így behi-

vásuk a polgári szolgálat le-
töltésére csak jövőre válik
esedékessé. A polgári szolgál-
lattal szemben a hadsereg
kötelekében immár bevett
intézménnyé vált a fegyver
nélküli katonai szolgálat.
Erre a szolgálati fajtára
most 58 sorkötés jelentette
be igényét. A bevonulások-
kal kapcsolatos újdonság,
hogy a honvédelmi törvény
módosítása nyomán — né-
hány kivételtől eltekintve —
a felsőfokú oktatási intéz-
ményekbe felvett hallgatók

(Folytatás a 2. oldalon.)

Életkörülmények — mérlegen

A KSH jelenti

félforgalom bővülésének oka
részben a pályakezdők, rész-
ben a Romániából áttelepül-
tek számának növekedése.
Július végén már több mint
500 nyilvántartott munka-
nélküli volt a megyében.
Március óta közel megduplá-
zódott, jelenleg már száz fő
felett van a munkanélküli-
segélyben részesülők száma.

A lakosság fő foglalkozás-
ból származó jövedelme el-
sősorban a gyorsuló infláció-
val kapcsolatban növekedett
erőteljesen, s így 21 száza-
lékkal magasabb az egy év-
vel korábbinál. A vártnál in-
tenzívebb jövedelembővülés
mellett is mérséklődött a
megtakarítási készség, az
OTP betétállománya fél év
alatt 200 millió forinttal
csökkent. A havi átlagkere-
sék alakulása egyre inkább
tükrözi a liberalizált kere-
setszabályozás differenciáló
hatását.

A kereskedelmi forga-
lom, a 16,9 százalékos árszín-
vonal-emelkedés mellett, ér-
tékben 21,2 százalékkal nö-
vekedett. Ez a bővülés egy-
részt a jugoszláv bevásárló-
turizmus hatására megnöve-
kedett élelmiszer-forgalom-
nak, másrészt a vegyes ipar-
cikkek javuló ellátásának, il-
letve az előlegfizetés nél-
küli hitelakcióknak köszön-
hető.

A vendéglátás forgalma a
magas szolgáltatási árak
miatt tovább csökkent, s
nem élénkült a konfekció-
nált cikkek áruházi kereske-
delme sem. A bevásárlótur-
izmus hatására átmenetileg
hiánycikk volt Szegeden a
cukor, az étolaj, a vaj, a hús-
árak és a sajtárak egy része,
a zsúfoltság miatt neheze-
bé váltak a bevásárlás kör-
ülményei. A ruházati ke-
reskedelem áruválasztéka
romlott, a magas konfekció-
árak miatt a kereslet erősen
csökkent, illetve a méterárak
felé tolódott.

A lakásépítés első félévi
eredményei kedvezően ala-
kultak. Június végéig össze-
sen 700 új lakást vettek
használatba, másfél-szeresét
az egy évvel korábbinál. Az
állami erőből épült lakások
aránya 14 százalék. A ma-
gánlakás-építésre már a la-
kásfinanszírozási rendszer
változásának híre is jelentős
hatással volt. A kedvezőtlen-
ebb hitelfeltételek januári

bevezetése előtt, a lakásépi-
tési szándék előrehozatalá-
val, sokan fogtak új építke-
zésbe. Ennek is köszönhető,
hogy az első félévben ma-
gánérből 600 lakás készült
el, 40 százalékkal több, mint
az elmúlt év hasonló idősza-
kában.

Az egészségügyön belül az
általános körzeti orvosi háló-
zatban jelenleg Makón és
Nagylakon, gyermekgyó-
gyász körzetben Csanádpaló-
tán van betöltetlen állás. Az
új 410 ágyas klinikai tömb-
ben elsőként az ideg-elmé-
osztály költözik be, s előre-
láthatólag az év folyamán
már betegeket fogadnak a
körtermek is.

A megye középiskolaiban
az 1989/90-es tanévben min-
den eddiginél magasabb lesz
a tanulólétszám. Az első év-
folyamra 570-nél többet
iratkoztak be, összesen mint-
egy 1400-at tanulnak majd
többben a középiskolákban.
A tavalyi évhez képest növeke-
dett az érdeklődés a szak-
munkásképzési célú szakkö-
zepiskolák iránt.

A tanulók elhelyezése
megoldható, de nagyfokú
zsúfoltságra kell számítani.
A szükséges férőhelyeket új
középiskola hiányában csak
a meglévő iskolaépületek bő-
vítésével, belső átalakítások-
kal és átszervezésekkel tud-
ják biztosítani. Átmeneti
megoldásként általános iskolai
épületeket, valamint kol-
légiumi helyiségeket is
igénybe vesznek oktatási cé-
lokra.

Több középiskolában bő-
vül a képzési profil. Az idei
tanévben először indul kül-
kereskedelmi levelezői,
elektronikai, gépjárműszer-
vezői szak. Az övönöképzőt
pedig nagyrészt felváltja a
pedagógiai szak. Az új tan-
évben megszűnik az orosz
nyelv oktatásának kötelező
jellege. A változás a nyelv-
oktatásban a következő tan-
évben számottevő módosú-
lást még nem okoz, mivel
csak az általános iskolák
harmadik és negyedik osztá-
lyaiban, valamint a közép-
iskolák első évfolyamán lehet
az orosz helyett más idegen
nyelv oktatását elkezdni. Itt
is azzal a feltétellel, hogy
rendelkeznek megfelelő sa-
zaks pedagógussal, és az
orosz tanár foglalkoztatását
is megoldják. Összel 8 millió
forintos költséggel megke-
zdődik 225 orosz szakos peda-
gógus átképzése angol, né-
met, illetve francia szakra.

K. A.

Dörömbölés nyitott (?) ajtókon...

Volt egyszer egy nemzedék. A
Fényes Szellők nemzedéke. Nagy
tervvel, nagy szándékokkal indul-
tak. Hogy holnapra megforgatják az
egész világot. Nem ők tehetnek ró-
la, hogy így sikerült...

Aztán jött egy másik, a Nagy
Generáció. A helyüket keresők, a
lázádok, a társadalom kulcspozíciói-
ba hangos zenéssel bevonulni
akarók. Aztán — önmagukkal is
meghasonulva — bevonultak Cseh-
szlovákiába... És ugrottak a kulcs-
pozíciók...

Most pedig itt van, nevében is
hivatalosan deklarálva önmagát, az
Új Nemzedék. Politikában felké-
szültebb, illúziókból és anyagiak-
ban szegényebb. De talán tisztá-
rkolesre, belső értékekre fogéko-
nyabb. Eddig csak gyűjtögettek. El-
ményeket. Örizzették magukat, vár-
tak a sorukra. Arra a pillanatra,
amikor majd az Előző Generáció
„nagy öregjével” — Bereményivel
— „valami Tett kell”.

Mert — Hamlet érténé meg őket
igazán — „készen kell rá lenni”. A
cselekvésre. Most már talán lehet.
Mert eddig nem lehetett...

Ok, a mai harminc körüliek, az
ötvenes évek közepétől a hat-
vanas évek közepéig születtek,
egy „puha” diktatúra engedelmes-
séghez szoktatott, alig-felnőttjei,
most itt vannak. És dörömbölnék.
Várják, hogy kinyíljanak az ajtók.
Mert ők már nem akarnak elkésni.
Mint előttük mindenki, mindig,
mindenről... Ők már máshogy sze-

retnének élni. Több szabadságban,
több tudással, több pénzből. És ke-
vesebb gügyögésre, kényszerítve...
(a hazugságról meg nem is beszél-
ve).

Amit eddig lehetett, megtették.
Olvastak. Utaztak (ahová enged-
ték...) Ismerkedtek. És vágyakoz-
tak! Színházak után kutattak.
Ugyanaz a vágy hajtotta őket Ka-
posvárra, vagy a Katonába, ami
már a régi görögöket is az Akro-
polisra: az igazságkeresés és a
megtisztulás belső vágya.

Hogy a „bús esedéklők lombjaival
lombos” Kaposvár-Thébában, Oidi-
pusz palotájában, önmaguk titkait
kifürkészve legyőzzék az ismeretlen
felelmet, hogy a Katonában Cseh-
hov nővéreinek pusztulását látva,
saját tehetetlenségüket is elsi-
rathassák végérvényesen.

Feszültségeket oldotta az alko-
hol, a tánc, vagy a mámor (egye-
sét közülük a gyógyszer...). És
maradt a remény, hogy — mint a
Katona költőiségében elragadó Víz-
keresztjének Violája és Orsinója,
Oliviája és Sebastianja — talán a
szerelemben még egymásra talál-
hatnak... Mert a szerelem — az
valami egészen más. Nem familiá-
ris és nem átpolitizálható. Szemé-
lyes — csak a miénk... És oly
ritka vendég!

Aztán megfakult az esküvői kép,
megszülettek a gyerekek, elhaltak
a szülők... És magára maradt az
Új Nemzedék...

De segítségül jött a Történelem,
meg az Idő; egyszerűen itt lett
1988. S a nemzedék legjobbjai nem
a lehetőséggel — egymással talál-
ták magukat szemben. A korábbi
közös, sorsszorító bilincsek lepattan-
tak, a régi emlékek szétfőrdöztek,
s a régi egység is — egyetlen év
alatt! — messze, továtűnt... S a
nemzedéken belül mind mások ők,
s mind annyira mást akarnak! De
egy kis országot, mint a miénk,
nem szedhetnek szét. Hiszen olyan
törékeny, olyan új, olyan gyöngé-
még (később, ha majd erősebb lesz,
akkor meg már azért). Meg kell
hogy férjenek egymással. Hiszen
holnaptól talán valóban egy nem-
zet lesznek ők.

„Nem mintha bármit felejtjen le-
hetne” — ahogy Nadas Péter írja
az Emlékiratok könyvében, de bol-
dog kényszerből, hogy egymástól
különbözze is együtt lehetnek.
Aligha van más lehetőség.

Mert a szabadság ma nagy, és
nekünk soha nem volt ennyire má-
morító. De a szabadság mámor-
igazán csak józanul élvezhető.
Hogy el ne veszítsük a fejünket. S
hogy a társadalom arcába vágott
merész kihívás ne legyen másokat
fenyegető! Se önpusztító. Volt már
ilyenre példa elég. Legutóbb nem
is olyan rég...

Balzac Rastignacja mintha mézet
ízlelné, ejtette ki száján ezt a né-
hány csodálatos szót: „Most miraj-
tunk a sor!”

Aztán elment vacsorázni Nucin-
gen bárónéhoz.

Mátyás T. István